

Силви Варган - „Дума по дума“

„Да обичаш“ е сред песните в моя репертоар, които предпочитам, допада ми оригиналността на формата и наситеността на съдържанието. Бях гледала възхитителната игра на Ани Жирардо в „Госпожа Маргерита“, когато тя се обръща към публиката само с наречия и ми се прииска Жан-Лу Дабади да ми напише песен на същия принцип. На него му хрумна да използва само глаголи в неопределително наклонение. Така се роди „Да обичаш“. Същинско стихотворение – единствено брат ми съумя да композира музика в пълно съответствие с думите.

Absence

Отсъствие

Отсъствието е непоносимо, жестоко е за онези, които остават. Във всекидневието то е най-тежко. Когато човек обича едни хора, изпитва необходимост те да са до него. Поради моя занаят често пътувам и съм далеч от семейството си. Още от шестнайсетгодишна съм все нанякъде. Да, аз си избрах работата, обичам да съм на турне, да обикалям по света, но мигът на отпътуването винаги е за мен извънредно болезнен. Като разкъсване. Като отзвук от първото ми голямо отпътуване в посока към Франция. Подир много постъпки, въртели и страхове родителите ми бяха получили всички документи, необходими, за да заминем. Настъпи големият ден. Цялата рода се изсипа на перона, за да ни изпрати – бабите и дядовците ми, чичо Андре и леля Мия, която тихомълком пъкна някаква храна в чантата на мама. Аз бях толкова възбудена при мисълта, че се качвам във влак, че никого не виждах. Купето празно, аз си нагласих в него моята кукла Франсет, всичко ми харесваше, мама току снове между прозореца и нашите места, наглася плетения сандък и нещата ни. Обаче изведнъж вратите щракнаха и не знам аз ли, или баща ми и майка ми ме задърпаха към прозореца, понесоха ме натам да се сбогувам. В този напрегнат миг на трескаво суетене аз направо си отсъствах, бях другаде, и ето че сред облака пушек и грохота на тръгващия локомотив виждам дядо, с когото не съм се сбогувала, когото не съм целунала, който сигурно ме е търсил, докато чакахме. Моят дядо, скъпият ми приятел от детинство, който със звука на своя акордеон ме запали по музиката, който ми късаше круши от градината си и ми даваше швейцарските си цветни моливи... Едва диша, тича след влака, лицето му е обляно в сълзи, стъклото е помежду ни, очите ми се взират в неговите и разбирам, че никога вече няма да го видя, искам да му извикам „обичам те“, но думите глъхнат в гърлото ми. Влакът ускорява ход, ето че не го виждам. Не му казах „сбогом“.

Accordéon

Акордеон

Първият ми музикален спомен е особеният звук на дядовия акордеон – това беше инструментът на мъжете в рода ни, баща ми и брат ми също свиреха. Всеки път, когато нашите канеха приятели, баща ми пееше и свиреше на акордеона. Затова ставам много сантиментална, когато чуя акордеон.

Aimer

Да обичаш

Разбира се, в мисълта на всеки първата дума е глаголът „обичам“, който свързваме със страстта, с нежността, с всички чувства. Да обичаш е огнено, силно, кръвно, но се отнася и до дълговечността и дълбочината на чувствата. Наистина любовта трябва да бъде поддържана, но не бива това да се превръща в тегоба! Ако са необходими усилия, нищо не се получава.

Противоположните темпераменти могат да си въздействат, да се привличат, но същинска любов изпитваме единствено ако сме от едно тесто.

Alpha Romeo

Алфа ромео

Първата ми кола беше много сладичка, зеленичка, остин купър, една от първите, страшно си я харесвах, но колата, за която съжалявам и която бих запазила сред всичките, които съм имала, беше една алфа ромео джулиета с гюрук, красиво яркочервена, имаше спици на колелата – да си припаднеш!

Ambassade

Посолство

Френското посолство в София... понякога ходех там – по коледните празници, на рождените дни на дъщерята на посланика, Франсин. Според моите представи тя си имаше всичко, играчки-мечта, живееше в разкошна къща, смятах, че е нейна. Бях канена на рождените ѝ дни – все вълшебни празници, имаше непознати плодове, близалки, клоуни, истински представления в градините на посолството. По Коледа в гостната слагаха грамадна елха, там за пръв път рецитирах стихотворение пред публика. Бях се качила на внушително махагоново стълбище срещу насядалите гости, на височина, почти равна с елхата. Бях шестгодишна и издекламирах „Отде, пастирчице, дойде“...

*„Отде, пастирчице, дойде,
отде пристигааш ти?“*

*„От Витлеем пристигам аз,
в един обор там бях
и чудо истинско видях,
а то ме порази.“*

*„Какво, пастирчице, видя,
какво видя там ти?“*

*„Видях във яслите дете,
новородено бе*

*и чух, как вместо да заспи,
слова безспир мълви. “...*

Помня как ми беше мъчно, задето не играя в истинска пиеска като някои други деца. Чувствах се оскърбена, повтарях си, че това не е толкова интересно, че няма значение, обаче – каква изненада! За пръв път ми ръкопляскаха. Споменът е неизличим в съзнанието ми. Стълбището, стъпалата и декламирането – същински сбъднат блян. Когато през 1990 година се върнах в България, естествено, ми се прииска да видя отново това посолство, което толкова ми беше легнало на сърцето.

Animaux

Животни

В моето съществуване животните винаги са заемали важно място. Имала съм много! Канарче, менат, заек, рибка, костенурка, котки и кучета. Винаги съм гледала на тях като на членове на семейството и съм страстна защитница на техните права. Първата ми любов беше един заек – аз бях тригодишна, той беше бял, с розови очи, обожавах кадифените му ушички. Целият беше възхитителен, беше ми като кукла, разхождах го в кукленската ми бебешка количка с часове. В деня, когато изчезна, за беда се оказа, че за обяд имаме заешко... (Доста тъпа идея!) Едва ли е нужно да обяснявам, че оттогава такова не ям. Имала съм много котки: Грисби, Дизи, Крикри, съвсем различни една от друга, всичките великолепни... Имала съм кучета вълча порода, помияри, йоркширски териер, а в последните години – малтийски болонки. В тях ми харесва, че все си изглеждат като кучета бебета, имат младежки дух, весели са, дори палави... Остават си вечни бебета, живеят за вас и чрез вас. Кучетата ми винаги са били като мои сенки, изпитвам потребност да са винаги до мен.

Първата ми малтийска болонка се казваше Сниф – сладък мамин. Знаеше програмата ми от изпълнения на „лапички“, известно му беше, че не бива да мърда през антракта, че още не съм свършила. После дойде Тупи – нежен и мил, все покрай мене. Загина трагично, удави се в басейна. Търсихме го часове наред, беше същински кошмар и най-важното, че тъкмо аз го открих под водата. Винаги е трудно човек да замени скъпо животинче, което толкова е обичал – имаш чувството, че му изневеряваш, обаче трябва да се насилиш, да предприемеш ново приключение, защото всичките са съвсем различни по нрав.

Елвис, синът на Тупи, сегашното ми куче, е невероятен като баща си, знае и разбира всичко. Дори умее малко да пее! (Ами с такова име...) Често си седим сами заедно, споделяме си какво ли не. Той е значим партньор в творческия ми живот. Впрочем семейството ни стана по-многобройно с Мъфин, една мъничка красива новодошла.

Apprendre

Да научаваш

Във всеки един ден от живота ми „да научавам“ е било радост, защото в научаването присъства представата за преподаване: научаваш за себе си и за да предадеш. Обичам

да препредавам. Давам си сметка колко много са ми предали моите родители, какви великолепни дарове са ми оставили. Никога не съм имала конфликти с тях, юношеството ми не беше бунтарско. Днес покрай моята дъщеря научавам какво нещо е юношеството! Моето лично юношество беше чувствително и идеалистично, без кризи. Днешните девойки са като чистокръвни коне, човек се пита как да ги закриля и да ги учи да плуват из този свят, в който всичко се мени така бързо.

Моите родители ми внушаваха уважението и смелостта, без да се забравя щедростта. Това е, което и аз съм се стремила да предам на децата си.

Argent

Пари

Каква е нашата сложна и двусмислена връзка с парите? Те са фактор за свобода, това е безспорно, и все пак са източник на мошенически комбинации и на социално неравенство. Когато се озовахме във Франция, животът ни бе тежък, но никога не съм чула майка ми да завижда на заможните хора. Когато бях дете, не ме тласкаха към мечтата за „изгоден брак“.

Парите не са ценност, те са средство. Всичко, което получавате в живота си, е взето назаем. Нищо не е сигурно и от днес за утре всичко може да отлети. При всяко положение да отгледаш деца е трудно, независимо дали човек има пари, или не. Родителите ми се трудеха денонощно за мизерни заплати, обаче от време на време майка ми, за да ми достави удоволствие, си позволяваше излишество. Спомням си едно възхитително три четвърти дълго вълнено палто с качулка, с тюркоазен цвят, пред което бях примряла от възхищение, когато се разхождахме с нея по знаменитите булеварди. За нас то струваше цяло състояние, но дори да трябваше да гладуваме, тя бе решила да ми го вземе, като при това ми каза: „В края на краищата парите са, за да се харчат!“

Artiste

Артистка

Още като дете винаги съм си мечтала да стана артистка; от най-ранните години растях с тази мечта, без да мисля за известността и за парите. Когато започнах да пея, осъзнах този друг аспект на занаята: известността и последствията. Творческият занаят е внушителен, но най-вече се предполага човек да живее различно, малко отстранено, та да си изградим своя съвсем лична представа за света и така да изразим и предадем онова, което изпитваме. Целта е да бъдат пробудени чувства посредством речта, гласа, тялото...

На седем години вече имах усещането, че съм на сто, а днес понякога ми се струва, че съм си все на седем. Ето защо упражнявам тази творческа професия: за да съхраня детето в мен. Изкуството е най-чудесният начин човек да запази детския дух. Артистите, които ми въздействат, са онези, които съумяват да забравят сами себе си, както това става при децата. Да играеш – това е да се откъснеш от настоящето, да се

отдръпнеш назад, нагоре. Да бъдеш някой друг и да си бъдеш сам себе си: една невероятна залъгалка, на която са способни единствено децата!

Attachement

Привързаност

Привързвам се. И като се привързва, е много силно. Това е следствие от любовта и същевременно – раздвояващо чувство, тъй като ограничава свободата. Човек се привързва поради потребността от самозащита, за да отхвърли края на живота, за да не страда повече.

Autographe

Автограф

Да поискаш автограф от творец, когото харесваш, е приятелски жест, знак за обич. Откакто за пръв път пях в зала „Олимпия“ (между 26 декември и 16 януари 1962 година), автографите ми не са се променили. Измислих си подписа, дълбаейки всякакъв вид надписчета *Sylvie* върху мекото дърво на чина през време на уроците по физика и по химия в гимназията „Елен Буше“ в дванайсети парижки район. Бях седемнайсетгодишна. По-насетне бележех името си с цветенце... И що цветенца съм насадила оттогава, цели нивя!